

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Građansko vaspitanje
Naziv nastavne jedinice	Polna diskriminacija
Razred	I
Autor nastavne jedinice	Jelena Žunić-Cicvarić, Drašković Mirjana
Škola	Tehnička škola Užice
Tip časa	Utvrđivanje
Nastavne metode	Dijaloška
Oblici rada	Grupni, frontalni
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđivanje pojmova i pojava stereotipa, predrasuda, diskriminacije. - Uolavanje pojma polne diskriminacije i njeno prepoznavanje i životnim situacijama - Da učenici postanu osetljivi na stereotipe o polovima
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici svojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<ul style="list-style-type: none"> - Da se prepoznaju grupacije koje su na razne načine izdvojene - Da se shvati negativnost procesa generalizacije - Da se prepoznaju diskriminacije, predrasude i stereotipi, posebno one koje se odnose na polove.
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p>Prvi korak (5 minuta):</p> <p>Napomena: Na prethodnim časovima, učenici su se bavili detaljnije predrasudama, stereotipima, nediskriminacijom.</p> <p>Nastavnik pročita tekst Prilog br.1: Stereotipi i predrasude mogu dovesti do diskriminacije. Stereotipi (generalizacije) su uopštene predstave o osobinama pripadnika/ca neke grupe. Oni mogu biti pozitivni i negativni. Na primer, pozitivan stereotip je da svi dečaci vole fudbal, a negativan da su sve plavuše glupe. Ako je stereotip pozitivan, ugrožava pravo nekog/neke pripadnika/ce grupe na različitost; a ako je stereotip negativan, ugrožava sve pripadnike/ce grupe.</p> <p>Jedan od razloga formiranja stereotipa je što nam je tako – lakše! Uložimo manji napor nego kada bismo stvarno pokušali da upoznamo pripadnike/ce neke grupe. Stereotipi često dovode do predrasuda – negativnih stavova prema pripadnicima/ama neke grupe. Predrasude su praćene snažnim emocijama, teško se menjaju i mogu da utiču na ponašanje ljudi. Diskriminacija je ponašanje koje proističe iz predrasuda (na primer, ukoliko neko ima predrasude prema pripadnicima/ama određene etničke grupe, može da odbije da radi sa njima).</p>
	Da bismo se borili protiv stereotipa i predrasuda, treba da razlikujemo činjenice od uverenja!
	i kratkim pod pitanjima utvrđuje znanja sa prethodnog časa: Šta su predrasude?(primer)

Šta su stereotipi?(primer)

Šta je diskriminacija?(primer)

Da li je neko od nas doživio polnu diskriminaciju? Kada i u kakvoj situaciji?

Drugi korak (10 minuta): Podela učenika u grupe(za rad 5-7 minuta).

Prva i druga grupa imaju zadatak da na papiru napišu imena 10 ulica u gradu koje nose ime neke osobe.

Treća i četvrta grupa imaju zadatak da napišu 10 likova iz književnih dela (može iz lektire za osnovnu i srednju školu).

Treći korak (10 minuta): Grupe prezentuju svoje radove: kače papir na tablu. Nastavnik daje zadatak da zaokruže imena žena koja su naveli u nazivima ulica i u nazivima književnih dela. Konstatovaće da dominiraju muška imena u nazivima ulica i da dominiraju muška imena u likovima iz književnih dela.

Četvrti korak (10 minuta): Diskusija, nastavnik postavlja pitanja:

- Zašto je ovakva razlika u odnosu na pol? Njihovo mišljenje o tome. (Navesti činjenicu da je žena u svetu 52%)
- Da li ovo možemo nazvati polnom diskriminacijom?
- Da li je to svesna diskriminacija?
- Setite se kako smo ranije govorili da i nesvesna diskriminacija jeste diskriminacija.
- Da li postoji polna diskriminacija kada je jezik u pitanju? Imamo nazive u muškom, ali ne i u ženskom rodu. Navedite primere.
- Setite se još neke vrste polne diskriminacije.
- Govorimo o diskriminaciji prema ženama, da li uočavamo diskriminaciju prema muškarcima?
- Postoje li neki stereotipi koji se vezuju za ženski pol? Muški pol? Navedite ih.

Peti korak (10 minuta): Nastavnik daje povratnu informaciju-

Prilog br. 2:

Da li znate?

Na prestižnom teniskom turniru u Wimbledonu novčana nagrada u ženskoj i muškoj konkurenciji izjednačena je tek 2007. godine!

Žene još uvek ne mogu da kroče na Svetu goru, mada, kao i muškarci, izdvajaju novac za obnovu Hilandara!

Policijske i vojne akademije primale su samo muškarce do nedavno!

Banke često prilikom omogućavanja kredita traže da se podigne

hipoteka na neku nepokretnu imovinu. Žene su u neuporedivo manjem broju vlasnice imovine tako da često ne mogu da podignu kredite!

Nastavnici/e očekuju od devojčica da budu tiše i mirnije na času od dečaka - smatra 70% devojčica i dečaka u jednom istraživanju iz 2007. godine!

Vrednosti ženskih i muških likova u čitankama za osnovnu školu Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva iz Beograda veoma se razlikuju. Najveća vrednost za ženske likove su deca i porodica, a za muške patriotizam!

U našoj zemlji 90% muškaraca u porodici nikad ne sprema hranu, ne pegla i ne pere veš (prema jednom istraživanju iz 2006. godine).

Napomene za nastavnika u toku davanja povratne informacije i diskusije, mnoga od ovih tema mogu biti povod za diskusiju i pitanja ra diskusiju:

Već je rečeno da je diskriminacija svako razlikovanje, isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva koje se zasniva na nekom nedozvoljenom razlogu i ima za cilj ili posledicu ugrožavanje ili onemogućavanje ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Diskriminacija može biti zasnovana na različitim nedozvoljenim razlozima, kao što su pripadnost određenoj rasi (rasizam), konfesiji (konfesizam), starosnoj dobi (ejdžizam), etničkoj grupi (eticizam) ili naciji (nacionalizam), upotreba određenog jezika (lingvicizam), ili postojanje nekog telesnog nedostatka (ejblizam).

Ako se diskriminacija zasniva na pripadnosti određenom polu, ako su neke uskraćena određena prava i slobode samo zato što je žena ili muškarac, reč je o polnoj diskriminaciji ili seksizmu. Iako najviši pravni akti, u prvom redu nacionalni ustavi i zakoni, garantuju zaštitu ljudskih prava - svi smo svedoci/kinje postojanja polne diskriminacija.

Diskriminacija može biti namerna i nenamerna. Namerna diskriminacija podrazumeva svesno ugrožavanje nečijih prava, a nenamerna se dešava slučajno, odnosno, ne postoji želja da se neko ugrozi. Na primer, namerna diskriminacija vidljiva je kada pojedine kompanije zahtevaju od žena da se, prilikom zapošljavanja, obavežu da neće rađati decu u narednih nekoliko godina. Nenamerna diskriminacija može se prepoznati u školi, na primer kada nastavnici/e više podstiču devojčice da se bave društvenim naukama, a dečake da se bave prirodnim naukama.

Uzimajući u obzir ko vrši diskriminaciju, govorimo o individualnoj, institucionalnoj i strukturalnoj diskriminaciji.

Individualna diskriminacija je kada pripadnik/ca jedne grupe diskriminiše pripadnika/cu neke druge grupe (na primer, nastavnici/e očekuju da devojčice budu tiše i mirnije na času od dečaka; u domaćinstvu još uvek postoji stroga podela na muške i ženske poslove).

Institucionalna diskriminacija je kada institucija diskriminiše pripadnike/ce neke grupe (različita novčana nagrada u ženskoj i muškoj konkurenciji na Vimbldonu; zabrana pristupa ženama na Svetu goru; nemogućnost školovanja žena na policijskim i vojnim akademijama; stereotipno prikazivanje ženskih i muških likova u čitankama).

Strukturalna diskriminacija je kada ne postoji namera institucije da diskriminiše pripadnika/cu neke grupe, ali to se ipak dešava (na primer, banke, naravno, nikad ne zabranjuju bilo kome da uzme kredit, ali često postavljaju takve uslove da žene ne mogu da koriste kredite).

Prethodni primeri pokazuju da je diskriminacija prisutna u različitim sferama života, često kao prepreka koja se ne može videti, tzv. *stakleni plafon*.

Prvi korak u borbi protiv diskriminacije je imenovanje ovih pojava (davanje pravog imena ovakvim društvenim pojavama koje precizno opisuje pojavu i ne smanjuje njen značaj ni težinu). Drugi korak je da se o tim pojavama otvoreno govori u društvu, a treći da se pronađu saveznici/e koji/e će pomoći da se položaj diskriminisane grupe popravi.

Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije prema ženama (CEDAW)

Pošto postojeći mehanizmi za zaštitu ljudskih prava nisu bili dovoljni za zaštitu prava žena, Ujedinjene nacije su 18. decembra 1979. godine donele Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije prema ženama (CEDAW). To je jedan od najvažnijih dokumenata na kome se zasniva borba za ostvarenje ženskih prava. Konvenciju je potpisalo 184 zemlje, odnosno 90% članica Ujedinjenih nacija, a među njima je i naša zemlja (od 1981. godine). Potpisivanje ove Konvencije znači da je, između ostalog, država dužna da svake četvrte godine Komitetu Ujedinjenih nacija podnosi izveštaj o stanju ženskih prava, odnosno o položaju žena u zemlji, kao i o konkretnim merama koje preduzima da bi se situacija u kojoj žene žive popravila.

	<p>Diskriminacija je često prisutna i u jeziku. Jezik je važan pokazatelj ukupnih odnosa u društvu i korektna upotreba jezika treba da obezbedi vidljivost svih i doprinese poštovanju ljudskih prava.</p> <p>Seksizam u našem jeziku ogleda se i u korišćenju različitih ružnih naziva za žene, kao i u korišćenju muškog roda za nazive zanimanja žena. Interesantno je da postoje nazivi zanimanja u ženskom rodu za zanimanja koja su društveno manje cenjena i plaćena (domaćica, spremačica, sekretarica, čistačica...), a istovremeno postoji otpor u društvu da se koriste nazivi zanimanja u ženskom rodu za dobro plaćene i ugledne profesije (ministarka, psihološkinja, direktorka, poslanica...).</p> <p>Pošto dosadašnja jezička praksa podržava diskriminaciju, oni/e koji/e žele da koriste korektan jezik suočavaju se sa različitim problemima, najčešće im se kaže da je to »jezički nepravilno« i da »nije u duhu našeg jezika«. Ovakvi stavovi nisu opravdani jer ne uzimaju u obzir da je jezik dinamičan i da treba da prati promene u društvu (na primer, pre sto godina žene se nisu bavile pojedinim zanimanjima, pa zato i nisu postojali odgovarajući nazivi za ta zanimanja u ženskom rodu).</p>
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Polna diskriminacija. - Njeno prisustvo u svakodnevnom životu-uočavanje? - Uočavanje zašto nije dobra? - Shvatiti odgovornosti svih aktera, pojedinaca, institucija u sprečavanju diskriminacije - Stereotipi, predrasude, diskriminacija po osnovu pola.
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Prilog 1 - Prilog 2 - Papir